

MALMÖ HÖGSKOLA

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 21 november 2007

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer om idrott och medier på idrottsforum.org

Endast en bråkdel av alla idrottsupplevelser är direkta, oförmedlade. Medierna i alla dess upptänkliga former fyller en viktig funktion som förmedlare av idrott – man talar i sammanhanget om medierad idrott – och det kan vara förmedling i realtid eller referat och sammanfattningar i efterhand. Idrottsjournalistiken är numera, när mycken idrott förmedlas direkt i olika medier, främst TV, sällan refererande, utan analyserar, diskuterar, kritiserar, prognosticerar snarare kring sitt objekt. Det finns naturligtvis olika nivåer på idrottsjournalistiken, från riktigt dålig till helt lysande; det senare slaget är föremål för en bok som kom ut tidigare i år, *Årets bästa texter om sport: Goda nyheter 2006* (Atlas), sammanställd av Annika Greder-Duncan, Eva af Geijerstam, Björn af Kleen och Annina Rabe. Vi gav boken till idrottshistorikern Daniel Arvidsson, och hans läsning av boken och enskilda texter däri formar sig till en kritisk analys av urvalet – bland annat för att det har blivit för mycket av den vite svenske mannen och hans idrott, (herr)fotbollen – och till en hyllning till de exempel på lysande idrottsjournalistik som boken bjuder.

Den bästa svenska sportjournalistiken

Daniel Arvidsson

Humanistiska institutionen, Örebro universitet

Annika Greder-Duncan, Eva af Geijerstam, Björn af Kleen & Annina Rabe (red)

Årets bästa texter om sport: Goda nyheter 2006

297 sidor, hft.

Stockholm: Atlas 2007

ISBN 978-91-7389-304-6

Bokförlaget Atlas började 2002 ge ut antologier med årets bästa nyhetstexter. År 2006 var temat sport, ett initiativ som torde uppskattas av många idrottsintresserade. Av 350 nominerade bidrag från olika medier valdes 35 stycken ut. Redaktionen utgjordes av Annika Greder-Duncan, Eva af Geijerstam, Björn af Kleen och Annina Rabe och enligt förordet balanserades urvalet bland annat av elit- och breddskildringar, mellan de nödvändiga basvarorna och de stora evenemangen. Följdriktigt innehåller boken allt från fotbolls-VM till Obol-affären, "Språka på Wikegårdska" till Cecilia Stegö Chilös förvåning av att vara idrottsminister. De olympiska spelen i Turin representeras dock endast av ett enda reportage om Björn Lind-land från en skola i Norrtelje kommun. Vilken idrottsintresserad läsare skulle inte vilja återuppleva silvret eller guldmedaljen i hockeyturneringarna eller guldmedaljen i curling eller? Ja, sju guld och totalt fjorton OS-medaljer faller i skymundan för manlig elit- och landslagsfotboll som dominerar utrymmet.

Texterna är hämtade från mer och mindre kända medier. Det som gör mig mest fundersam är hur Ralf Edströms och Christian Olssons radioreferat kunde kvala in bland sportjournalisternas bästa texter. Som vid alla urval så skulle det ha varit intressant att få ta del av vad som valts bort och de bortvalda titlarna kunde ha bifogats i slutet av boken.

Vad är då bokens behållning? Boken innehåller förstås flera intressanta artiklar. Mest intressant finner jag Mikko Natris reseskildring "Den sista färden" som handlar om handbollslaget Nossebros 560 kilometer långa resa till den betydelselösa bortamatchen mot Torsby västsvenska division IV norra. Klockan halv elva en lördagsförmiddag rullar bussen iväg från idrottsplatsen, laget går igenom kombinationer och spelvarianter, någon dricker Red Bull tills han skakar medan flickvännerna, tillika de trogna supportrarna Jenny och Jonna sover. Väl framme visar det sig att omklädningsrummet luktar sjukhus. Då inträffar det som ofta sker när killar hamnar i en idrottslig miljö. De drabbas av gaser och sjukhuslukten elimineras. Med en avbytare på bänken och lagledare och tränare beredda att hoppa in vinner sedan Nossebro matchen med 28-26. På hemresan avgörs frågesporttävlingen och Carola vinner schlagerfestivalen. Klockan 21:52 är bussen tillbaka vid idrottshallen. På detaljrik och berättande prosa fångar Natri idrottens förmåga att förena och roa trots frånvaron av pengar och stor publik. Natri berättar om eldsjälarna som lägger ner nästan hela sin fritid på idrotten, alla deras nostalgiska idrottsminnen från resor och matcher och framträder en harmonisk bild av idrotten som så kallad folkrörelse.

Jag skulle också vilja framhålla Mattias J Larssons text om "Ufot som skakade hockeysverige", som handlar om den ovanlige karaktären Gösta Carlsson, mera känd som "Pollenkungen". Carlsson blev, genom sin uppfinning att utvinna pollen ur blommor, mångmiljonär och för att öka intresset kring sina produkter valde Carlsson att investera sina pengar i hockeyleaget Rögle BK. RBK började genast började klättra i seriesystemet och är fortfarande nästbästa nykomling i Elitserien genom tiderna. Med Carlssons hjälp kunde klubben värva stjärnor som Ulf Sterner och Des Moroney vilka lockade storpublik under mitten av 1960-talet. Några år efter detta berättade Carlsson att han för sin uppfinning hade fått hjälp av utomjordingar och ungefär samtidigt sålde han sitt företag till en läkemedelsjätte. Händelsen fick stort utrymme i media. Carlsson är död idag men detta är egentligen det minst tragiska. Carlsson skapade till stora delar både Rögle BK och UFO-monumentet i Sibirien, vilka idag är Ängelholms största turistattraktioner, men däremot tycks Carlsson vara utmålade som tokig och är i vissa fall helt bortglömd. Det är svårt att bli profet i sin egen stad, än svårare att bli Pollenkung. Larssons text får exemplifiera att det inom idrottens marknadslogik till och med är tillåtet att ta hjälp av utomjordingar!

Innan jag kommer in på lite mer kritiska reflektioner vill jag betona att boken bjuder på roande och givande läsning. Det är med reportage om hur TV-avtal a´la Rune Hauge tecknas och uppdragandet av Obol Investments dribblande affärer som läsaren får en uppfattning om hur ekonomiskt komplex elitidrotten är idag. Skratt blandas med insikter. Det blir till och med riktigt bra när Kerstin Gezelius i sitt provocerande bidrag "Lömska stiletstick. Italien vann väl fotbolls-VM på ren tur" och Sujay Dutts "Vi är svenska fans allihopa" ifrågasätter de manliga ideal som elit- och landslagsfotboll idag innehåller. Dutts intima och självutlämnande skildring av hur han under EM 1992, iklädd svensk landslagströja blev ifrågasatt som svenskt fan får läsaren att rycka till. Britta Svenssons text om läktarvåld på Söderstadion är en annan gripande text och tillsammans ställer dessa texter viktiga frågor till den manliga kommersialiserade elitidrotten, dess anhängare och de ideala identiteter dessa producerar.

Läsaren möter i boken manlig idrott i allmänhet och kommersialiserad sådan i synnerhet. Texterna handlar till 95 procent om manlig idrott. Det är förstås underligt att Sanna Kallur används som omslagsmodell för detta innehåll. Detta kan ses som ett exempel på hur den kvinnliga idrotts*kroppen* fokuseras medan det är männens prestationer och innehåll i dessa som räknas. Ett reportage om Kallur hade åtminstone varit på sin plats! Trots att boken avslutas med "Spelregler för press, radio och TV" och att det i dessa framkommer att mediernas roll i samhället "kräver korrekt och allsidig nyhetsförmedling" och att bilder inte skall utnyttjas "på ett missvisande sätt" så lyckas, menar jag, boken inte leva upp till detta. Det är beklagligt att urvalet, innehåll och bokens teman reproducerar de vita männens hegemoni. Jag hade hellre läst om Kim Martin och Anna Carin Olofsson istället för pliktskyldigt om Hans Linné och Kjell-Erik Ståhl.

Problemet med boken är, som jag upplever det, främst det snäva artikelurvalet. I förlängningen leder detta till att boken inte riktigt håller som tidsdokument och som ett avtryck av svensk idrott anno 2006. Även om det inte produceras lika många texter om normavvikande och icke-kommersiella idrottsgrenar, så hade fler artiklar om kvinnliga idrottare, idrottare med utländsk bakgrund samt handikappidrottare villkor i samhället, skapat en spännande dynamik åt läsaren. Detta får läsaren kanske möta i nästa antologi, som jag hoppas kommer snart!

 Köp boken från [Adlibris.se](https://adlibris.se)

 Kjøp boken fra [Capris.no](https://capris.no)

 Køb bogen fra [Adlibris.se](https://adlibris.se)